

ПРЕПОРЪКИ

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2022/561 НА КОМИСИЯТА

от 6 април 2022 година

относно мониторинга на наличието на гликоалкалоиди в картофи и в получени от картофи продукти

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

- (1) През 2020 г. Експертната група на Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ) по замърсителите в хранителната верига (CONTAM) прие оценка на риска от наличието на гликоалкалоиди във фуражите и в храните, и по-специално в картофи и в получени от картофи продукти ⁽¹⁾.
- (2) Острите токсични ефекти на картофените гликоалкалоиди (α -соланин и α -хаконин) при хората включват симптоми, свързани с функцията на стомашно-чревния тракт, като гадене, повръщане и диария. За тези ефекти групата CONTAM определи най-ниско наблюдавано ниво на нежелан ефект (LOAEL) от общо 1 mg картофени гликоалкалоиди/kg телесно тегло на ден като референтна точка за характеризиране на риска вследствие на остра експозиция. Граница на експозиция (МОЕ), по-висока от 10, показва отсъствие на основание за опасения за здравето. При тази МОЕ от 10 се взема предвид екстраполацията от LOAEL към ненаблюдаван неблагоприятен ефект (NOAEL) (коефициент 3) и интраиндивидуалната вариабилност в токсикодинамиката (фактор 3.2). В резултат на оценките на острата експозиция стойността на получената при някои сценарии на експозиция МОЕ е под 10, което показва наличие на основание за опасения за здравето.
- (3) Експертната група CONTAM препоръчва да бъдат събрани повече данни за появата на гликоалкалоиди и техните агликонни в наличните на пазара сортове картофи, в новите сортове картофи, получени в резултат на експериментални начини на отглеждане, и в преработените картофени продукти, включително храни за кърмачета.
- (4) Наличието на гликоалкалоиди в картофите и в преработените картофени продукти може да бъде намалено чрез добри селскостопански практики, добри условия на съхранение и транспортиране и добри производствени практики. Необходимо е обаче да бъде събрана допълнителна информация относно факторите, които водят до относително високи нива на гликоалкалоиди в картофите и в преработените картофени продукти, с цел да могат да бъдат набелязани мерки за предотвратяване или намаляване на наличието на тези гликоалкалоиди в посочените хранителни продукти. Целесъобразно е — доколкото е възможно — при преработени картофени продукти по-специално да се анализират и продуктите от разграждането β - и γ -соланин и хаконин и агликон соланидин, като се има предвид, че тези съединения имат същата токсичност като α -соланин и α -хаконин.
- (5) Резултатите от мониторинга на гликоалкалоидите трябва да бъдат надеждни и съпоставими. Поради това е целесъобразно да се предоставят инструкции за тяхното извличане, както и изисквания за техния анализ. Тъй като гликоалкалоидите се срещат в по-големи количества в небелените картофи в сравнение с белените, както и в дребните картофи в сравнение с по-едрите, е важно при докладването на данни за появата да се предоставя информация за тези фактори.
- (6) За да бъде възможно да се даде съвет кога е целесъобразно определянето на факторите, водещи до относително високи нива на гликоалкалоиди, е целесъобразно да се установи индикативна стойност за картофи. Целесъобразно е също така да бъде събрана повече информация относно въздействието на преработката върху нивото на гликоалкалоидите.

⁽¹⁾ Експертна група CONTAM на ЕОБХ (Експертна група на ЕОБХ по замърсителите в хранителната верига), 2020 г. Scientific Opinion – Risk assessment of glycoalkaloids in feed and food, in particular in potatoes and potato-derived products (Научно становище — Оценка на риска от наличието на гликоалкалоиди във фуражите и в храните, и по-специално в картофи и в получени от картофи продукти) EFSA Journal (Бюлетин на ЕОБХ) 2020;18(8):6222, стр. 190. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6222>

- (7) Поради това е целесъобразно да се препоръча извършването на мониторинг на гликоалкалоидите в картофите и в картофените продукти и определяне на факторите, довели до тяхното наличие в големи количества, както и да се събере повече информация за въздействието на преработката върху съдържанието на гликоалкалоиди,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

- (1) Държавите членки, с активното участие на стопанските субекти в областта на храните, следва да извършват мониторинг по отношение на гликоалкалоидите α -соланин и α -хаконин в картофите и в картофените продукти. Доколкото е възможно следва да бъдат анализирани също така продуктите от разграждането β - и γ - соланин и хаконин и агликон соланидин, по-специално в преработените картофени продукти.
- (2) За да се предотврати ензимното разграждане на α -хаконин, по-специално при анализа на сурови картофи (небелени/белени), към картофите следва да се добави разтвор от 1 % мравчена киселина в метанол в съотношение 1:2 (обем:тегло), когато те се смесват и хомогенизират преди екстракцията и почистването. Препоръчителните методи за анализ са течна хроматография с ултравиолетова фотодиодна матрица (LC-UV-DAD) или течна хроматография с масспектрометрия (LC-MS). Могат да се прилагат и други методи за анализ, при условие че са налице доказателства, че тези методи дават надеждни резултати за отделните гликоалкалоиди. За предпочитане е границата на количествено определяне (LOQ) за определянето на всеки гликоалкалоид да бъде около 1 mg/kg и да не надвишава 5 mg/kg.
- (3) Държавите членки, с активното участие на стопанските субекти в областта на храните, следва да проведат проучвания за определяне на факторите, довели до нива над индикативното ниво от 100 mg/kg като сума от α -соланин и α -хаконин в картофи и в преработени картофени продукти.
- (4) До 30 юни всяка година държавите членки и стопанските субекти в областта на храните следва да предават на ЕОБХ данните за предходната година с цел те да бъдат компилирани в единна база данни в съответствие с изискванията на насоките на ЕОБХ относно стандартното описание на пробата за храни и фуражи (Guidance on Standard Sample Description (SSD) for Food and Feed) и с допълнителните специални изисквания за докладване на ЕОБХ ⁽²⁾. Важно е при картофите и преработените картофени продукти да се съобщават сортът и размерът на картофите (средно тегло на картофите, по-специално на небелените картофи), дали те са ранни картофи или картофи за съхранение (т.е. зрели и/или съхранявани за по-дълъг период от време), мястото на вземане на пробите (производител, търговия на едро, търговия на дребно) и дали картофите са белени, или не ⁽³⁾.

Съставено в Брюксел на 6 април 2022 година.

За Комисията
Stella KYRIAKIDES
Член на Комисията

⁽²⁾ <https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0>

⁽³⁾ Изпитванията за въздействието на беленето върху съдържанието на гликоалкалоиди следва да се извършват с помощта на (картофо) белачка.